

Kirje

14.9.2023

VN/21301/2023

VN/21301/2023-OKM-28

Jakelussa mainittu

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa asiakohdassa mainitusta hallituksen esitysluonnoksesta.

Lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa seuraavaa.

Hallituksen esityksen mukaan ”opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) on neuvotellut korkeakoulujen kanssa tutkintotavoitteista korkeakoulujen sopimuskaudelle 2021–2024. Tutkintotavoitteiden mitoituksessa on otettu huomioon tavoitteet korkeakoulutettujen määrän kasvattamisesta, ennakointitieto koulutustarpeesta sekä alueelliset ja valtakunnalliset koulutus- ja osaamistarpeet. OKM teki vuonna 2020 päätöksiä aloituspaikkojen lisäämiseen yhteensä noin 10 000 paikalla, jotka täytetään vuosina 2020, 2021 ja 2022. Ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja lisättiin runsaat 3 900 ja yliopistojen aloituspaikkoja runsaat 6 300. Merkittävä osa aloituspaikkojen lisäyksestä vuosina 2020–2022 on kohdistettu sosiaali- ja terveysalalle. Suurin lisäys kohdentuu sairaanhoitajakoulutukseen, yli 1 000 paikkaa.”

Opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että korkeakoulujen tutkintoon johtavan koulutuksen aloituspaikkamääristä päättävät autonomiansa puitteissa korkeakoulut, ei opetus- ja kulttuuriministeriö.

Edellinen lausunnolla olevassa luonnoksessa oleva kuvaus ei enää pidä paikkaansa ja tulisi korjata esimerkiksi seuraavasti:

Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki vuosina 2020–2023 korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämistä erilaisilla rahoituksilla. Lisäaloituspaikkoja rahoitettiin yliopistoille runsaat 7500 ja ammattikorkeakouluille 4900. Näistä terveys- ja hyvinvointialalle, lääketieteisiin sekä psykologiaan kohdentuu runsas 2700 lisäaloituspaikkaa, eli noin 22% kaikista lisäaloituspaikoista. Korkeakoulut ovat nostaneet aloituspaikkamääriä myös omalla perusrahoituksellaan. Aloituspaikkalisäykset alkavat vaikuttaa vuoden 2024 tutkintomäärissä. Aloituspaikkalisäyksiin kohdenneet varat ovat määräaikaaisia.

Jatkovalmistelussa on lisäksi huomioitava, että vuosina 2020–2023 saavutettuja korkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan aloittajamääriä ei näin ollen voi käyttää yksinomaisena pohjana, vaan pitää tarkastella pidempää kehitystä aloituspaikkamäärissä, kun arvioidaan koulutusmääriä ja niiden riittävyyttä henkilöstötarpeisiin. Valtiovarainministeriön esitykseen vuoden 2024 talousarvioksi ei sisälly määrärahalisäyksiä korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaista hallituksen esityksessä todetaan seuraavasti: Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013, *opiskeluhooltolaki*) säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa olevan oppilaan sekä lukiolaissa (714/2018) ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetussa koulutuksessa olevan opiskelijan sekä eräiden muiden lakien nojalla opiskelevien oikeudesta opiskeluhooltoon. Opiskeluhooltoon kuuluu laissa tarkemmin säädetyllä tavalla yksittäiselle opiskelijalle annettavat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lain 17 §:ssä on säännöksiä hoitoon pääsyyn liittyen. Terveystenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:ssä säädetyn mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia opiskeluhooltoon. Edelleen ministeriö toteaa, että hallituksen esityksessä on suositeltavaa käyttää lain virallista nimeä. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että opiskeluhoollon kuvauksessa yhteisöllisen opiskeluhoollon ensisijaisuus tulisi huomioida. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoolltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoolltona. Sen lisäksi opiskeluhooltoon kuuluu hallituksen esityksessä kuvatut opiskeluhoollon palvelut.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ehdottaa harkittavaksi hallituksen esityksessä mainittavaksi myös ko. lain 15 §, jossa 17 §:n lisäksi myös on säännöksiä opiskeluhoollon palveluihin pääsyyn liittyen. 15 §:ssä säädetään mahdollisuudesta keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi

Jakelu STM Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiedoksi OKM VAPOS Varhaiskasv. perusopet. ja vapaan sivistystyönos, Merja Mannerkoski
OKM KTPO Korkeakoulupolitiikan vastuualue, Sanna Hirsivaara